

Koulun näkökulma
opettajankoulutuksen
kehittämiseen:
Kohti tavoitteellisempaa
henkilöstön yhteistyötä

Asiasanat: *inkluisio, toiminnan teoria, käsitykset, ristiriidat, kollaboraatio, opettajat, koulunkäyntiohjaajat*

Birgit Paju

KT, eo, rehtori

Inkluusion käsite tässä tutkimuksessa

- ”Education for all” (Salamanca Statement, 1994; Ainscow, 2020) eli laaja määritelmä inklusiosta (Haug, 2016)
- Inklusiivisella opetuksella tarkoitetaan henkilöstön näkökulmasta sitä, että **edistetään sosiaalisesti, kulttuurisesti ja aineellisesti välittyviä tavoitteellisia käytäntöjä.**
- Se on dynaaminen prosessi, jota kehitetään vuorovaikutuksissa toimijoiden kesken.
 - Ratkaistaan yhdessä toiminnan muutosta koskevia ristiriitoja.
 - Rakennetaan käytäntöjä, jotka tukevat jokaisen, oppilaan ja ohjaajan/opettajan, oppimista sekä ryhmässä työskentelyä.
- Olennaista on se, että osallisuus ja oppilaan oppimisen tarpeet kohtaavat suotuisasti.

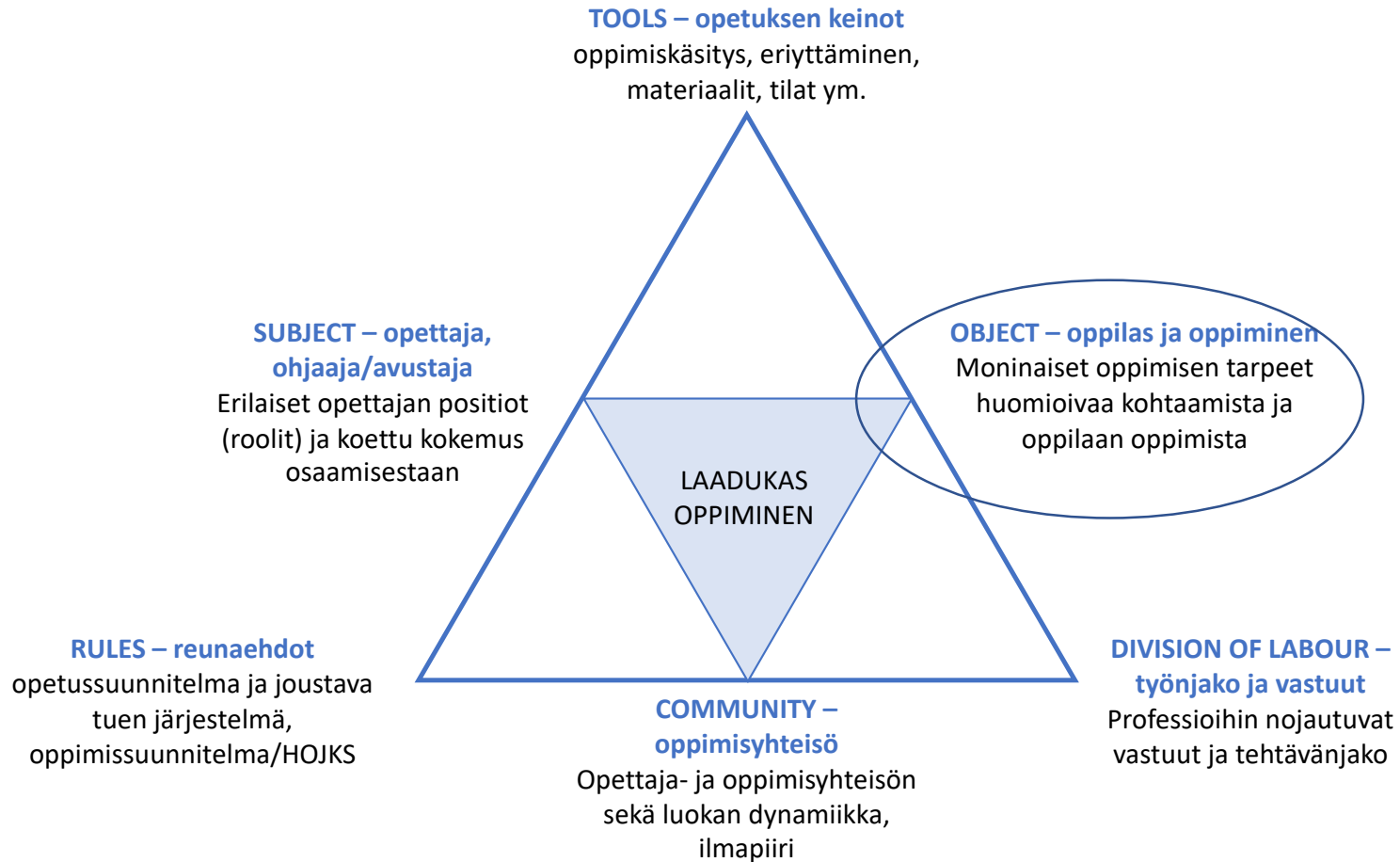
Kulttuurishistoriallinen tarkastelu inklusiiviseen opetukseen

- Koulu on **toimintajärjestelmä**, jonka voidaan tietoisesti vaikuttaa, kun tunnetaan historiallinen kehityslogiikka ja sisäiset ristiriidat (Engeström, 2014)
- Suomen kulttuurishistoriallisia erityispiirteitä:

Inklusiiviset arvot ohjanneet Suomen koulutuspoliittisia toimia

Eriytyneet toiminnat: erityisluokkaopetus–erityisopetus–yleisopetus

Itsenäinen työtapo, autonomia

Opetuksen toimintajärjestelmä

perustuu Engeströmin (2015)
kulttuuris-historialliseen
toiminnan teoriaan

Tutkimusmatka
yksilön osaamisesta
systemisten
ristiriitojen
työstämiseen
yhteistyössä.

Käsitykset omasta kompetenssista

- Kyselytutkimus, likert-asteikollinen osio (N=187)

Tunnistetaan koetut ristiriidat

- kyselytutkimus, avoimet kysymykset

Toteutetut yhteistyön muodot

- haastattelut (N=30)

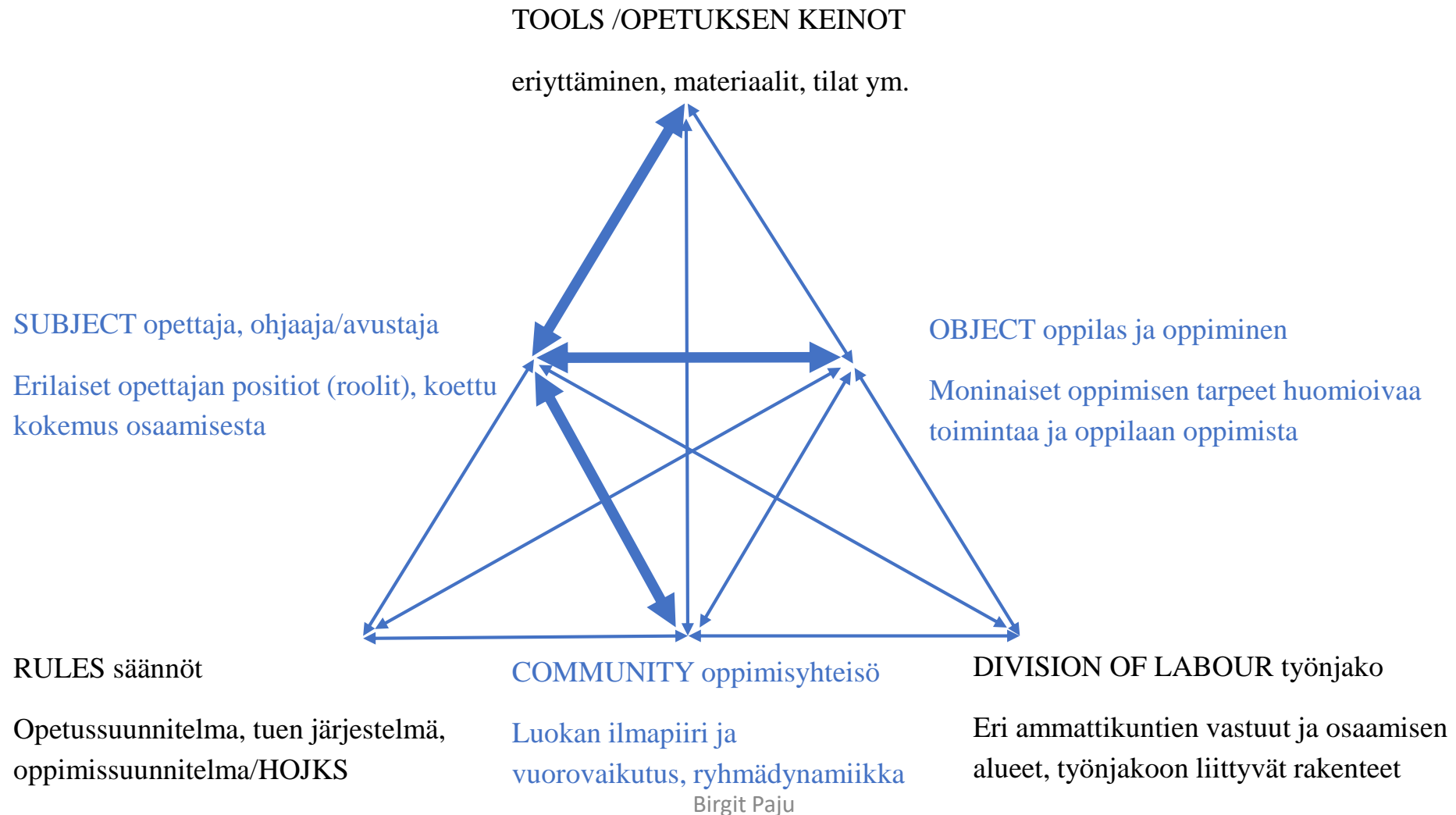
Osaanko opettaa erityisen tuen oppilaita?

- Miten vastaajat kokevat kykenevänsä opettamaan erityisen tuen oppilaita?
 - Tieto (22% kokee omaavansa riittävästi tietoa)
 - Luottamus (44% luottaa kykyihinsä)
- Onko eroja eri ikäisten, sukupuolen tai eri koulutustaustan suhteen siinä, miten he kykenevät opettamaan heitä?
 - Eroja ainoastaan koulutustaustan suhteen

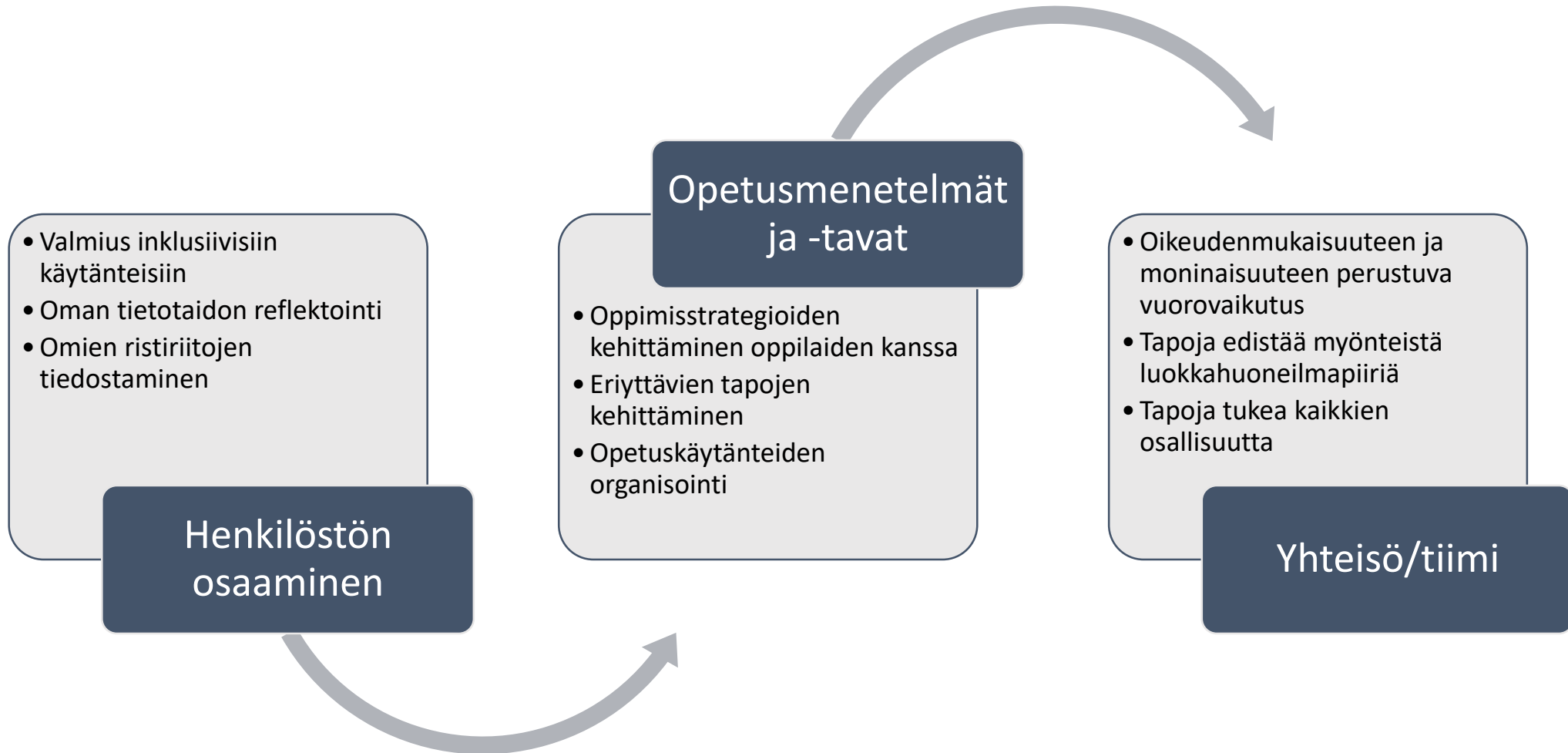
Erityispedagoginen koulutus ja osaaminen koetaan edellytyksenä oppilaiden tuen järjestämiselle.

Erityispedagoginen osaaminen tuo luottamusta omaan osaamiseen.

Koetut ristiriidat, indikaattorit muutokseen

Ristiriidat käsittelyyn

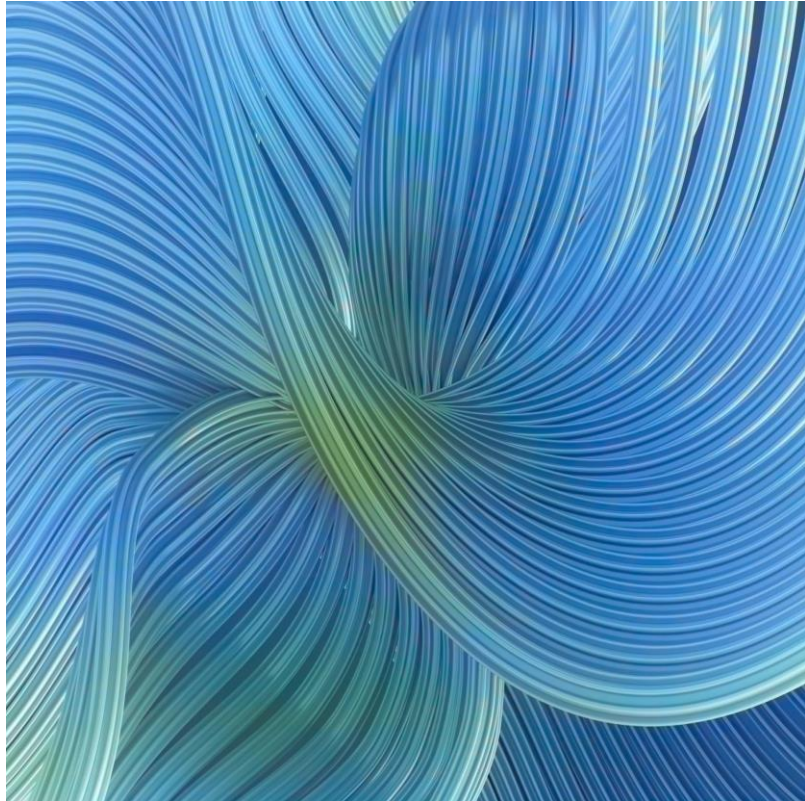
Tavoitteellinen kollaboraatio

Yhteistyön muodot, vuorovaikutuksen tyypit(Engeström, Kajamaa, Lahtinen & Sannino, 2015)

- **Koordinoitu (Coordination)**: tehtävät jaettu
- Yhteistyö (Cooperation): projektiluonteista yhteistyötä, jaetaan tietty tavoite/ongelma
- Reflektiivinen kommunikointi (reflective communication): painottuu myös vuorovaikutukseen, arvioivaan keskusteluun ja sen kautta kehittämiseen

Reflektiivinen vuorovaikutus henkilöstön välillä koettiin tärkeäksi sekä oppilaan tukemista hyödyttävänä että omaa ammatillista kasvua tukevana asiana.

Opettajat haluavat tehdä pitkäjänteistä yhteistyötä, mutta perinteiset rakenteet, roolit ja toimintatavat eivät tue yhteistyötä kannustavia käytänteitä.

Tulevaisuuden tarpeisiin *ei kukaan opettaja vastaa yksin*, vaan tarvitsemme yhteistyötä aikuisten välillä.

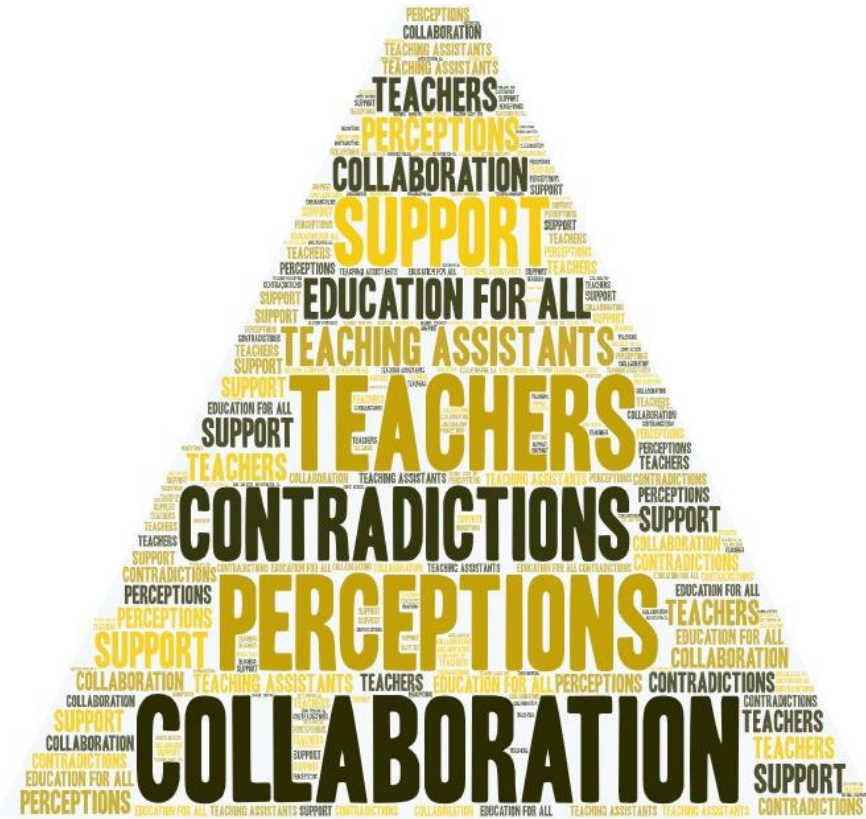
Opettajien tiivis yhteistyö sekä luokkahuoneissa että luokkahuoneen ulkopuolella lisää sekä oppilaan kokonaisvaltaista tukemista että opettajien jaksamista.

Vastakkainasettelevan sijaan tarvitsemme **yhteisiä tavoitteita ja tavoitteiden mukaista yhteistä** toimintaa.

Uusien työtapojen kehittäminen vaatii totuttujen käytänteiden arviointia.

Yhteistyö ei synny itsestään. Se vaatii johtamista.

Yksilön osaamisesta kohti yhteisön osaamista.

- birgit.paju@espoo.fi
- [Helsingin yliopiston tutkimusportaali](#)
- [Research Gate Birgit Paju](#)
- [Linkedin Birgit Paju](#)
- Väitöskirja kokonaisuudessaan löytyy [täältä](#)

Kiitos.